

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____
На № 62/180 від 08.11.2018

**Народному депутату України
Колеснікову Д. В.**

Про соціальний захист дітей та молоді

Шановний Дмитре Валерійовичу!

Міністерство соціальної політики на виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В. Б. від 20.11.2018 № 45501/1/1-18 разом із Міністерством фінансів, Міністерством молоді та спорту та Міністерством охорони здоров'я розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 09.11.2018, щодо соціального захисту дітей та молоді.

Щодо забезпечення прав дітей та соціальної підтримки сімей

За роки незалежності України напрацьовано нормативно-правову базу, яка дає змогу належним чином забезпечувати права дітей та здійснювати соціальну підтримку сімей.

На сьогодні в Україні засади шлюбу, особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя, підстави виникнення, зміст особистих немайнових і майнових прав та обов'язків батьків і дітей, усиновлювачів та усиновлених, інших членів сім'ї та родичів (тобто основу сімейної політики держави) визначено Конституцією України, Сімейним кодексом України, законами України „Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю”, „Про державну допомогу сім'ям з дітьми”, „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям”, „Про охорону дитинства”, „Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”.

Разом з тим пріоритети щодо створення сприятливих умов для розвитку та підтримки сім'ї, самореалізації української молоді, формування її громадської позиції та національно-патріотичної свідомості, забезпечення прав та найкращих інтересів дітей визначено в таких документах, як:

Національна стратегія профілактики соціального сирітства, затверджена Указом Президента України від 22.10.2012 № 609;

Національна стратегія у сфері прав людини, затверджена Указом Президента України від 25.08.2015 № 501;

Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 526-р.

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
24317/0/2-18/57 від 11.12.2018

13.12.2018 11:23

ВХ. № 262049

З метою створення сприятливих умов для повноцінного фізичного, інтелектуального і морального розвитку підростаючого покоління, підвищення якості життя дітей, збереження їхнього здоров'я, формування навичок здорового способу життя, захисту їх від насильства і жорстокості забезпечується виконання у 2018–2019 роках:

Державної цільової соціальної програми „Молодь України” на 2016–2020 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 № 148;

Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 111;

Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 115;

Державної соціальної програми „Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини” на період до 2021 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 453.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2019 рік”, прийнятим на засіданні Верховної Ради України 23.11.2018, на реалізацію заходів державної молодіжної політики передбачено 56,4 млн грн, що на 17,5 % більше порівняно із 2018 роком.

Згідно з цим Законом видатки на розвиток вітчизняного спорту становитимуть 3 633,4 млн грн, що на 28,8 %, або на 811,9 млн грн. більше ніж у 2018 році, з яких 600,0 млн грн буде спрямовано на розвиток регіональної спортивної інфраструктури.

На заходи із соціального захисту дітей, підвищення якості їхнього життя, захисту від насильства і жорстокості Мінсоцполітики зазначеним Законом передбачено 1 770,9 млн грн (на 22,5 % більше порівняно із 2018 роком).

Також інформуємо, що з метою створення умов для зміцнення інституту сім'ї, зокрема, забезпечення її підтримки при народженні дитини постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 427 „Деякі питання реалізації пілотного проекту із соціального захисту сімей з дітьми та підтримки розвитку відповідального батьківства” (зі змінами) запроваджено надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги „пакунок малюка” в межах державної допомоги сім'ям з дітьми.

Для впровадження зазначеної ініціативи прийнято:

постанову Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 № 512 „Деякі питання реалізації пілотного проекту із надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги „пакунок малюка” (зі змінами);

розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 № 445-р „Про схвалення проекту Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України, Управлінням Організації Об'єднаних Націй з обслуговування проектів (ЮНОПС) та Дитячим фондом Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ)” (зі змінами);

наказ Мінсоцполітики від 17.07.2018 № 1025 „Деякі питання надання одноразової натуральної допомоги „пакунок малюка” при народженні дитини”, яким затверджено Перелік дитячих товарів для комплектування одноразової натуральної допомоги „пакунок малюка”.

У 2018 році вищезазначену ініціативу профінансовано з державного бюджету місцевим бюджетам у розмірі 542 185 тис. гривень.

Крім цього, в Україні проводиться робота з удосконалення соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Зокрема, Державним бюджетом України на 2019 рік передбачено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом „гроші ходять за дитиною”, оплату послуг зі здійснення патронату над дитиною та виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя, підтримку малих групових будинків у розмірі 997 160,7 тис. гривень.

Також зазначаємо, що у 2018 році проведено всеукраїнські та регіональні заходи щодо утвердження серед молоді здорового способу життя (спортивні змагання, флешмоби, козацькі розваги, квести тощо), зокрема:

Всеукраїнську акцію, спрямовану на залучення молоді до суспільно значущої діяльності (24–26.06.2018; охоплено 80 тис. молодих людей);

Всеукраїнський семінар з питань профілактичної роботи серед молоді (26–28.04.2018; взяли участь 90 фахівців молодіжної сфери, охоплено 200 тис. молодих людей);

Всеукраїнську акцію, спрямовану на підвищення рівня здоров'я 07–16.11.2018; охоплено 3 тис. осіб) тощо.

У межах реалізації державної молодіжної політики в Україні проводиться конкурс із визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання яких надається фінансова підтримка. До цих програм залучаються молодіжні та дитячі громадські організації. У 2018 році виконується 9 проектів, які спрямовано на поширення та утвердження ідей здорового та безпечного способу життя і культури здоров'я серед молоді.

Варто також зазначити, що в Україні понад 10 років функціонує мережа із більше ніж 250 центрів фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх”, пріоритетами діяльності яких є консолідація українського народу в боротьбі за здорове майбутнє нації, підтримка та розвиток національних традицій, популяризація здорового способу життя серед населення усіх вікових груп, особливо дітей та молоді.

Щодо збільшення державної соціальної допомоги при народженні дитини неповним сім'ям і батькам, які виховують дітей з порушеннями розвитку

Згідно зі змінами, внесеними Законом України „Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні” до Закону України „Про державну допомогу сім'ям з дітьми”, єдиний розмір допомоги при народженні дитини незалежно від того, яка це дитина за черговістю народження, становить 41 280 гривень.

Подальше збільшення розмірів допомоги при народженні дитини потребуватиме додаткових бюджетних коштів, забезпечення яких на сьогодні неможливе у зв'язку з відсутністю фінансового ресурсу.

Статтею 95 Конституції України встановлено, що виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків.

Згідно із Бюджетним кодексом України одним із принципів бюджетної системи України є збалансованість, виходячи з якого повноваження на проведення витрат бюджету мають установлюватись з урахуванням обсягу надходжень до бюджету на відповідний бюджетний період.

З огляду на першочергову необхідність забезпечення своєчасним фінансуванням уже прийнятих рішень щодо соціального захисту населення, а також на заходи, які проводяться Урядом для підвищення обороноздатності держави, приймати рішення, пов'язані з додатковими бюджетними витратами, недоцільно. Питання посилення соціального захисту сімей з дітьми мають розглядатись комплексно із урахуванням соціально-економічного становища країни та фінансової спроможності державного бюджету.

Потрібно зазначити, що згідно з рішенням Конституційного Суду України від 26.12.2011 № 20-рп/2011 одним із визначальних елементів у регулюванні суспільних відносин у соціальній сфері є дотримання принципу пропорційності між соціальним захистом громадян і фінансовими можливостями держави. У цьому рішенні вказано, що згідно зі статтею 22 Загальної декларації прав людини розміри соціальних виплат і допомоги встановлюються з урахуванням фінансових можливостей держави.

Крім того, статтею 180 Сімейного кодексу України передбачено, що батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття. Держава лише матеріально і морально заохочує і підтримує материнство та батьківство.

Водночас зазначаємо, що для забезпечення фінансовими ресурсами у необхідному обсязі виплати допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, тимчасової державної допомоги дітям, тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, допомоги по догляду за особами з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, компенсаційної виплати непрацюючій працездатній особі, яка доглядає за особою з інвалідністю I групи, а також за особою, яка досягла 80-річного віку, на 2019 рік передбачено загальний обсяг відповідної субвенції з державного бюджету в сумі 63 млрд грн, що на 3,1 млрд грн більше ніж у 2018 році.

У цій сумі коштів враховано підвищення розмірів державної соціальної допомоги, які визначаються залежно від прожиткового мінімуму відповідно до його зростання.

Крім цього, Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту осіб, які доглядають за хворими дітьми” від 03.07.2018 № 2476-VIII внесено зміни, зокрема, до Закону України „Про державну допомогу сім'ям з дітьми” в частині запровадження окремого виду допомоги для осіб, які доглядають за дітьми з тяжкими перинатальними ураженнями нервової системи, тяжкими вродженими вадами розвитку, рідкісними орфанными захворюваннями, онкологічними, онкогематологічними захворюваннями, дитячим церебральним паралічем, тяжкими психічними розладами, цукровим діабетом I типу (інсулінозалежним), гострими або хронічними захворюваннями нирок IV ступеня, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органу, потребують паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність, у розмірі, визначеному для осіб, які втратили працездатність. Цей Закон набуває чинності з 01.01.2019.

Також інформуємо, що державна підтримка сімей з дітьми забезпечується не лише через призначення допомоги при народженні дитини, а також шляхом надання їм допомоги згідно із Законом України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям” залежно від майнового стану та сукупного доходу сім'ї, надання соціальних послуг, житлових субсидій, компенсацій та пільг.

Попри вищевикладене зазначаємо, що з урахуванням актуальності реформування існуючої системи підтримки сім'ї шляхом трансформування традиційних механізмів (зосереджених, в основному, на соціально вразливих категоріях сімей) і спрямування їх на систему сімейної політики, інтегровану в різні сфери суспільного життя, з метою створення сприятливого гуманітарного простору для сімей з дітьми, зміцнення інституту сім'ї, забезпечення належних соціально-економічних умов життєдіяльності сім'ї з урахуванням диференційованого принципу надання гарантій та адресної підтримки для забезпечення виконання нею своїх функцій, популяризації в суспільстві сімейних цінностей та підвищення престижу сім'ї Мінсоцполітики розпочато роботу з підготовки Концепції підтримки сім'ї та сприяння розвитку відповідального батьківства до 2022 року.

Відповідний проект акта спрямовуватиметься, зокрема, на:

підвищення статусу інституту сім'ї в суспільстві та популяризацію сімейного способу життя, посилення мотивації до реєстрації шлюбів, свідомого народження дітей та відповідального ставлення до батьківства;

охоплення сімей програмами відповідального батьківства;

зменшення кількості дітей, які виховуються поза сімейним оточенням;

створення ефективної системи співпраці органів державної влади, органів місцевого самоврядування, міжнародних організацій, інститутів громадянського суспільства, діяльність яких спрямовується на зміцнення та розвиток сім'ї як соціальної першооснови держави.

З повагою

Міністр

А. Рева

